

σχιζό

metropolitans

έκδοση των σαχ για την αυτονομία και τον ταξικό ανταγωνισμό

τεύχος 1, Ιούνης 2010, 1 ευρώ

(σ. 6-7) Οι “αόρατες” γυναίκες και η ορατή εκμετάλλευσή τους στις “σεξουαλικές φυλακές”

(σ.10-13) Είναι παράξενος αυτός ο μήνας.
Η απεργία των οικοδόμων τον Δεκέμβρη του 1960

(σ. 14-15) Κρίση... ετών 30

editorial

Viva antifa!

Κάθε Μάιο το ΚΚΕ μας θυμίζει τη «μεγάλη αντιφασιστική νίκη των λαών». Για όποιον δεν καταλαβαίνει, αναφερόμαστε στη μάχη του Βερολίνου που έγινε το 1945 και τη νίκη του «Κόκκινου Στρατού» του Στάλιν (με την βοήθεια των «συμμάχων»). Εκεί τελειώνει η ιστορία με τον φασισμό κατά το ΚΚΕ, το οποίο φαίνεται να έχει ξεμπερδέψει μια για πάντα με το θέμα και αρκείται στο να αυτοθαυμάζεται κάθε χρόνο, για πελατειακούς λόγους. Παρόλ' αυτά, δεν είναι μόνο το σταλινικό ΚΚΕ· είναι πολλοί εκείνοι που πιστεύουν πως το όλο ζήτημα αποτελεί υπόθεση του 1945 και πως δεν υπάρχει πλέον χώρος για τους ναζί σήμερα. Πως φασίστες είναι κάτι ξυρισμένοι, ελάχιστοι, άχρηστοι, «νοσταλγοί του παρελθόντος» καταδικασμένοι από την ιστορία να εξαφανιστούν και δεν αξίζει να ασχολείται κανείς μαζί τους. Έλα, όμως, που δεν εξαφανίζονται γιατί **ο φασισμός μπορεί να πατάει στο παρελθόν, αλλά κοιτάει στο παρόν...**

Με άλλα λόγια, οι φασιστικές θεωρίες δεν εξαφανίστηκαν· μετασχηματίστηκαν. Η φυλετική ανωτερότητα των Ναζί εύκολα μετατράπηκε σε δήθεν πολιτισμική ανωτερότητα των πρωτοκοσμικών και αντίστοιχα πολιτισμική κατωτερότητα των μεταναστών, των μουσουλμάνων, των «εχθρών της πατρίδας». Όλα αυτά, βέβαια, δεν γίνονται στιγμιαία, γι' αυτό ο «παλιός, καλός» ρατσισμός δεν έχει ξεπεραστεί πλήρως. Τη στιγμή, λοιπόν, που οι συζητήσεις για την ανωτερότητα της ράτσας έχουν ενσωματωθεί στις «επιστημονικές» εξηγήσεις για τα γονίδια της ευφυΐας και της εγκληματικότητας, ο милитарισμός, ο σεξισμός, ο εθνικισμός, η μπατσολατρεία και ο πόλεμος μένουν απaráλλακτοι.

Ο φασισμός δεν φωλιάζει σε κάποιες λίγες κρατικά

ελεγχόμενες οργανώσεις και μέσα σε μερικά αδειανά κεφάλια. Οι νεοφασιστικές οργανώσεις είναι πλέον δημόσιες υπηρεσίες, παρακρατικά (τι παρα- δηλαδή, καρακρατικά καλύτερα) σώματα πλήρως ενταγμένα στους μηχανισμούς της αστυνομίας, του στρατού, της ΕΥΠ και του Υπουργείου Εξωτερικών για τις δουλειές που το κράτος δεν θέλει να κάνει και τόσο φανερά. **Ο φασισμός είναι η βίαιη διατίμηση των**

ζών της εργατικής τάξης. Μια μαζική ιδεολογία. Ο φασισμός βρίσκεται μέσα στα σχολεία, στους δρόμους και τα λεωφορεία, στα ρατσιστικά βλέμματα, στα υποτιμητικά σχόλια, στις κακοπληρωμένες ψευτοδουλειές, στις επιχειρήσεις σκούπα, στις φασιστικές «Επιτροπές Κατοίκων», στα άγνωστα εργατικά ατυχήματα, στα μεμονωμένα περιστατικά, στα σύνορα, στο στρατό, στην εμφανή αστυνόμευση, στα δελτία των ειδήσεων, αλλά και στους θεατές των δελτίων των ειδήσεων. Ο φασισμός είναι διάχυτος και κοινωνικός. **Ο φασισμός είναι μέσα σε όλους αυτούς που «δεν είναι ρατσιστές (σεξιστές, милитарιστές, χαφιέδες, μπατσόφιλοι) αλλά...».** Ο φασισμός δεν είναι νεκρός από το '45, αλλά ολοζώντανος εδώ και τώρα. Δεν βρίσκεται σε κάποια γραφεία, αλλά στους δρόμους. Ο φασισμός είναι η βίαιη επίθεση κατά της εργατικής τάξης· η πρακτική έκφραση της ταξικής μας ήττας.

Για όλους αυτούς τους λόγους (και για ακόμη περισσότερους), ο αντιφασισμός δεν έχει καμία σχέση με τα διάφορα είδων «πειστικά επιχειρήματα», αλλά έχει τεράστια σχέση με την πόλωση και τον ταξικό ανταγωνισμό. Ο αντιφασισμός έχει να κάνει με το χτίσιμο ενός αντιφασιστικού κινήματος μίσους και αξιοπρέπειας. Γι' αυτό και δεν τον αφορούν τα ευχο-

λόγια και οι ύμνοι στις «αντιφασιστικές νίκες» του '45. Η μόνη μνήμη που έχει σχέση με τον αντιφασισμό είναι η ζωντανή ταξική μνήμη. Η μνήμη που συνεχίζει, που σου λέει πράγματα για το ποιος είσαι, κι όχι η μνήμη που γίνεται λήθη και σαπίζει στα βιβλία της σχολικής ιστορίας. Γι' αυτό και ο αντιφασισμός δεν έχει καμία σχέση με τον θεσμικό «αντιφασισμό» που επικαλείται το κράτος και κάθε τόσο μάς «προτρέπει» να θυμηθούμε τα διδάγματα της Γαλλικής Επανάστασης · τον «αντιφασισμό» της Βουλής και της επίκλησης των «δίκαιων νόμων» και του «σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Γιατί η καρδιά του ίδιου του κράτους είναι φασιστική. Γιατί ο φασισμός δεν είναι απλώς και μόνο «αυτή η συμμορία η εγκληματική».

Έτσι, ο αντιφασισμός δεν μπορεί να ανεχτεί να βρίσκεται δίπλα σε απορίες για το αν θα υπάρχουν μετανάστες στην ελληνική επικράτεια, για το πόσοι και τι είδους θα είναι, για το πού θα βρίσκονται. Γιατί μετανάστευση σημαίνει μετανάστευση εργασίας. Και «ξένοι» σημαίνει εργάτες. Μπορεί με ιδεολογίες και διαιρέσεις, αλλά πάντως εργάτες (και μάλιστα το κομμάτι της ελλαδικής εργατικής τάξης που υποχρεώνεται στην παρανομία της ύπαρξής του). Για να το πούμε κι αλλιώς, **για τον αντιφασισμό μαχαιρώματα, μπόμπες, «σωστά εκπαιδευμένη και αντιρατσιστική αστυνομία», μοιράσματα προκηρύξεων, σβήσιμο φασιστικών συνθημάτων, αφισοκολλήσεις, ασφαλίρες στους ναζι, διαδηλώσεις, δεν μπορούν να μπαίνουν σε ένα τσουβάλι και-όλα-καλά-είναι. Για τον αντιφασισμό υπάρχουν μόνο οι κινηματικές επιλογές. Επιλογές που προϋποθέτουν συνέχεια, τριβή, απογοητεύσεις, πείσμα και οργάνωση.**

Ο κάθε προλετάριος μέσα στο αδυσώπητο δίκτυο των μητροπολιτικών κοινωνικών σχέσεων, ακριβώς επειδή είναι θύμα και εμπόρευμα, παραμένει δια-μελισμένος, κατακερματισμένος, ακρωτηριασμένος, σφιγμένος, διασπαρμένος από αντιθετικές γλώσσες που πολτοποιούν την αυθόρμητη ταυτότητα του, τη μνήμη του και τη φαντασία του. Με λίγα λόγια μετατρέπεται σε ένα φυσιολογικό σχιζοειδές. Κι όχι μόνο πια μέσα στην εργασιακή διαδικασία πλέον, αλλά και σε όλο τον υπόλοιπο χρόνο του, ο οποίος έχει πια ρουφηχτεί ολόκληρος από το κεφαλαίο, έχει σφραγιστεί κάθε μη καπιταλιστικός πόρος του. Φετίχ αλλά και εξεγερμένος, εμπόρευμα αλλά και καταστροφές του εμπορεύματος, εν δυνάμει αυτόχειρας αλλά και φονιάς-να λοιπόν που “εμφανίζεται ένας στρατιώτης”: ο σχιζομητροπολιτάνος προλετάριος.

Ρενάτο Κούρτσιο – Αλμπέρτο Φραντζεσκίνι.
Σταγόνες ήλιου στη στοιχειωμένη πόλη,
εκδ. επανοικειοποίηση

Η πολιτική ομάδα σαχ που εκδίδει αυτό το έντυπο υποστηρίζει την **Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα και τους σκοπούς της**. Αν δεν βρεις αυτή την έκδοση αλλού, θα την βρεις στην κατάληψη της Λέσχης, Φερρών 30 και Φυλής (στο κέντρο της Αθήνας, κοντά στην πλ. Βικτωρίας) που είναι ανοιχτά κάθε Πέμπτη 15.30 -19.00 και κάθε Σάββατο 12.00 - 16.00.

Η επιλογή μας να εκδίδουμε ένα τέτοιο έντυπο μπορεί να ιδωθεί μόνο μέσα από το πρίσμα της εχθρότητάς μας σε κάθε μορφή, μιντιακής και μη, μεσολάβησης. Η αναπαραγωγή του στα πλαίσια του ταξικού ανταγωνισμού είναι ελεύθερη. Θα το βρείτε σε αυτοδιαχειριζόμενους χώρους και καταλήψεις. Καθώς και σε κεντρικά βιβλιοπωλεία και περίπτερα.

Για επικοινωνία στο:
saxgk@yahoo.gr

Μετανάστη εργάτη δώσε μου το μίσοςσου...όχι για να σε σώσω, αλλά για να σωθώ κιεγώ μαζί σου

Τι χρειάζεται από εμάς τους ντόπιους το πολυεθνικό προλεταριάτο; Να το σώσουμε; Να το υπερασπιστούμε γιατί μόνο του δεν τα καταφέρνει; Να θυμίσουμε στο κράτος τα «ανθρώπινα δικαιώματα»; Να τρέφουμε γι' αυτό φιλάνθρωπα αισθήματα; Ή μήπως καλύτερα να το λυπόμαστε;

Τίποτα από όλα αυτά. Γιατί οι μετανάστες εργάτες ούτε αβοήθητοι, αλλά ούτε και τόσο «βολεμένοι» ή «τρομαγμένοι» είναι ώστε να είναι ανίκανοι για κάθε δράση. Το αντίθετο, μάλιστα. Όποτε αναλαμβάνουν δράση, όποτε υπερασπίζονται τον εαυτό τους, όποτε σχεδιάζουν απεργίες ή διαδηλώσεις το κάνουν με τέτοιο τρόπο, με τέτοια δυναμική και με τέτοια ακρίβεια που αφήνουν

άφωνους τους κάθε λογής ντόπιους «ριζοσπάστες». Τα παραδείγματα πολλά: δράση στη Μανωλάδα, απάντηση στη δολοφονία του Τόνου Όνουα στη Θεσσαλονίκη, κινητοποιήσεις Αφγανών στην Πάτρα, συμμετοχή στα γεγονότα του Δεκέμβρη του '08, κινητοποιήσεις με αφορμή το σχισμένο Κοράνι στην Αθήνα τον Μάη του '09, απεργία αλιεργατών της Μηχανιώνας...

Και για να έρθουμε στο σήμερα, η ομάδα των νεοναζι υπό την καθοδήγηση του ΛΑΟΣ και με το μούφα όνομα «Παραεμπόριο Στοπ» που στις 10 Απριλίου ξεκίνησε για την Ερμού με σκοπό να διώξει τους μετανάστες μικροπωλητές, κάπου «σκόνταψε». Αρχικά, μπορεί εν μέσω φωνών και απειλών οι μετανάστες να μάζεψαν τα πράγματά τους κι όταν οι φασίστες τους κυνήγησαν, εκείνοι να προτίμησαν να τρέξουν. Γιατί πολύ απλά δεν ήθελαν φασαρίες. Μετά, όμως, από αρκετό τρέξιμο έγινε εμφανές πως είτε τις ήθελαν είτε δεν τις ήθελαν τις φασαρίες δεν θα τις γλίτωναν με αυτούς που έμπλεξαν. Έτσι, σταμάτησαν, μάζεψαν κάτι καρέκλες και επιτέθηκαν στους φασίστες, ρίχνοντάς τους μερικές καλές κλωτσιές και καρεκλιές. Κι εντάξει, το ξέρουμε ότι η κατάσταση στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από την άνοδο του κοινωνικού φασισμού. Το ξέρουμε ότι πρόκειται για μια ζοφερή κατάσταση.

Βρέχει βατράχια

Μια συνηθισμένη παρέλαση ήταν αυτή στις 25 του περασμένου Μάρτη και ήταν όλοι τους εκεί: τα παιδιά με τα σημαϊάκια, η εξέδρα των επισήμων, τα φουσκωμένα από εθνική υπερηφάνεια στήθη των πολιτών αυτής της χώρας, και φυσικά τα περήφανα στρατευμένα νιάτα. Όμως ώρες ώρες η εποχή μας, η εποχή της ψηφιοποιημένης πληροφορίας, σε κάνει να απορείς. Γιατί έγινε τόσο μεγάλο θέμα με το βίντεο των ΟΥΚάδων που φώναζαν φασιστικά συνθήματα; Όλες τις άλλες χρονιές που έκαναν ακριβώς το ίδιο γιατί δεν έλεγε κανείς τίποτα; Ή είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα που κάποιος απθανάτισε τη στιγμή με το κινητό του; Δηλαδή τι; Να μην κρατήσουν και κανένα αναμνηστικό από τη θητεία τους τα παλικάρια μας;

Και γιατί προκαλεί σε κάποιον έκπληξη το γεγονός ότι ο κόσμος γύρω επευφημούσε και χειροκρόταγε; Είναι αυτονόητο πιστεύουμε πως στη **φασίζουσα κατάσταση που βρίσκονται οι Έλληνες μικροαστοί** δεν είναι και τόσο «περίεργο» να βρεθούν μερικές εκατοντάδες να χειροκροτήσουν τους ένστολους νεοναζι. Σε αυτό συνηγορούν απλώς και μόνο μια βόλτα με το λεωφορείο, οι κουβέντες για τη «μεγάλη πατρίδα μας», τα βλέμματα και οι προσβολές προς τους μετανάστες, το αίσθημα ασφάλειας που τάχα τονώνεται με τους κουκουλοφόρους μπάτσους. Αλλώστε και το 2004 με την «ιστορική κατάκτηση» του Euro, τότε που πανηγύριζαν αγκαλιά με τις σβάστικες των Χρυσαιγιτών, το ίδιο δεν είχαν ξανακάνει;

Εμείς από τη μεριά μας έχουμε μόνο μερικές παρατηρήσεις για το συγκεκριμένο βίντεο, το οποίο, μιας και δεν συχνάζουμε σε παρελάσεις, μας έκανε κάποιου εί-

δους εντύπωση.

Είναι γνωστό: τα στρατευμένα νιάτα είναι τελείως ζώα, πραγματικοί πιθηκάνθρωποι που αν αντί να φωνάζουν «ουκ» φώναζαν «οϊνκ» κανείς δεν θα πρόσεχε τη διαφορά. Τα συνθήματα, όμως, «Έλληνας γιεννιέσαι, δεν γίνεσαι ποτέ, θα χύσουμε το αίμα σου γουρούνι Αλβανέ», και «τους λένε Αλβανούς, τους λένε Σκοπιανούς, εμείς όμως θα φιάζουμε τα ρούχα μας με δέρμα από αυτούς», είναι και «πολύ προχώ». Χάθηκε ρε παλικάρια ένα «Μακεδονία ξακουστή»; Σιγά ρε μάγκες που θέλετε και σφαγή. Ούτε στη «Σιωπή των αμνών» να παίζατε. Επειδή, βέβαια, όπως όλοι ξέρουμε σκύλος που γαυγίζει δεν δαγκώνει, είμαστε σίγουροι πως αν κάποια στιγμή καταφέρουν να κάνουν κανέναν πόλεμο, αυτοί θα πάρουν αμέσως τηλέφωνο τον συγγενή με το βίσμα. Κι έτσι, το μόνο πόλεμο που θα δουν θα είναι αυτός που θα προβάλλεται στις Ειδήσεις. Ας μην ξεχνάμε ότι η **θέση του κράτους για τα κανόνια είναι φυλαγμένη για άλλους...**

Για ποιο σοκ μιλάμε, τελικά; Με το Λιμενικό έχουμε να κάνουμε και συγκεκριμένα με τη δουλειά του που δεν είναι άλλη από το να βυθίζει βάρκες με μετανάστες στο Αιγαίο. Οι καθημερινές και συντονισμένες «υπηρεσίες» τους, λοιπόν, είναι πολύ πιο σιχαμερές από τα συνθήματά τους. Κι επειδή όποιος αποφασίζει να πάει στρατό, μάλλον θα βρεθεί να κάνει αναγκαστικά παρέα για ένα χρόνο με κάτι τέτοιους, η λύση είναι μία: Να μην πάει.

Στο Μεξικό, εκτός από τσιτρίγιας τρώνε και σφαίρες

Μια πόλη-σύνορο είναι συνήθως κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό σημείο μετεπιβίβασης. Είναι το πεδίο όπου έννοιες όπως «έγκλημα» λαμβάνουν ιδιαίτερες διαστάσεις· και για την ακρίβεια τις πραγματικές τους διαστάσεις. Γιατί σε κάτι τέτοιες ζώνες φαίνεται ξεκάθαρα η συντονισμένη και πολύ κερδοφόρα συνεργασία των κρατικών δομών με το παράνομο κεφάλαιο. Άραγε, πώς αλλιώς θα μπορούσαν να διακινούνται τόσα πολύτιμα «αγαθά» (άνθρωποι, ναρκωτικά, όπλα...), χωρίς τις προσπάθειες όλων;

Η μεξικάνικη πόλη Σιουδάδ Χουάρες που βρίσκεται στα σύνορα με τις Η.Π.Α είναι μια τέτοια περίπτωση. Εκεί, τα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών έχουν δημιουργήσει τις δικές τους «ομάδες κρούσης». Κάποιοι είδους παραστρατιωτικές οργανώσεις που διασφαλίζουν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο (με σφαίρες, για όποιον δεν κατάλαβε...) τους κανόνες του παιχνιδιού. Αυτούς τους «μισθοφορικούς στρατούς» που στα κατώτερα στρώματά τους στελεχώνονται από το κομμάτι εκείνο του τοπικού προλεταριάτου που βρίσκεται στον πάτο, ενώ στα ανώτερα υπάρχουν πρώην (γιατί όμως όχι και νυν;) αξιωματικοί της αστυνομίας και άτομα με επιχειρηματική λογική (γιατί όχι και έμπειροι επιχειρηματίες;), υποτίθεται ότι έχει βάλει στο στόχαστρο το μεξικανικό κράτος. Όντως, για πάρτη τους έχει κινητοποιηθεί η μισή αστυνομία και ο μισός εθνικός στρατός της χώρας, αλλά όχι για να τους πατάξει. Για να τους οργανώ-

σει· για να μπορεί το κράτος να ελέγχει τις προσοδοφόρες δραστηριότητες· για να διαχειρίζεται μια ολόκληρη βιομηχανία «καθαρού κέρδους» (από εκεί περνάνε, εκτός των άλλων, οι τεράστιες ποσότητες κοκαΐνης που καταναλώνουν οι πρωτοκοσμικοί στο Μανχάταν και την υπόλοιπη Βόρεια Αμερική).

Πίσω, λοιπόν, από τα μονόστηλα των εδώ εφημερίδων που μιλάνε για «πόλεμο μεταξύ συμμοριών και για νεκρούς» στα σύνορα Μεξικού-Η.Π.Α, έτσι γενικά κι αόριστα, κρύβεται μια πολύ πιο σύνθετη πραγματικότητα. Πίσω από τους αριθμούς που σκιαγραφούν την ισορροπία του τρόμου που επικρατεί στη συγκεκριμένη πόλη (11.000 ένστολοι σε υπηρεσία, 15.000 νεκροί από το 2006, 60.000 εγκαταλελειμμένα σπίτια των οποίων οι ιδιοκτήτες έφυγαν μπας και γλιτώσουν), μπορεί κανείς να δει τον πολιτικό σχεδιασμό. Μπορεί να δει την προσπάθεια καθιέρωσης ενός καθεστώτος μόνιμης έκτακτης ανάγκης· μπορεί να δει την εντατικοποίηση της βίας και το **πέρασμα του μιλιταρισμού σε ένα επόμενο στάδιο βαρβαρότητας**. Στη Σιουδάδ Χουάρες, όταν οι μπάτσοι σκοτώνουν κάποιον περαστικό σε μία από τις καθημερινές επελάσεις τους δεν κάνουν λόγο για «παράπλευρες απώλειες» ή για «λάθος». Ερμηνεύουν την πράξη τους με βάση τη λογική στην οποία έχουν εκπαιδευτεί: **υπάρχει πόλεμος και στον πόλεμο κανείς δεν είναι αθώος**, κάτι που σημαίνει ότι για να τον σκοτώσει η αστυνομία όλο και κάποια μαλακία θα είχε κάνει.

Αυτό το τόσο λιτό όσο και φασιστικό αξίωμα (**όλοι ένοχοι, όλοι στόχοι**) δείχνει το δρόμο για το «μέλλον» και είμαστε σίγουροι ότι βάζει ιδέες σε πολλούς...

Ζυρίχη	-9--2°
Λονδίνο	2-4°
Μαδρίτη	-2-8°
Μόσχα	-14--7°

Πέσαμε από τα σύννεφα!

Καμία έκπληξη. Τίποτε το «περίεργο» δεν συνέβη πριν από τέσσερα χρόνια στην Αμάρνυθο με τον ομαδικό βιασμό μιας μαθήτριας από τέσσερις συμμαθητές της. Τίποτα το «περίεργο» δεν συνέβη ούτε και τώρα με την «πανηγυρική αθώωση» των κατηγορουμένων. Εκείνοι, ήταν Έλληνες και είχαν το δίκιο (και όλη την τοπική κοινωνία) με το μέρος τους. Εκείνη, ήταν από τη Βουλγαρία και είχε μαζί της μόνο τη μητέρα της.

Κανείς δεν μπορεί να δηλώνει αιφνιδιασμένος γιατί η απόφαση του δικαστηρίου έδωσε τη βούλα του νόμου σε **μια απόφαση κοινωνικά και πολιτικά κατοχυρωμένα**. Κανείς δεν μπορεί να εκπλήσσει γιατί πολύ απλά ο βιασμός θεωρείται κάτι σαν «αυτοκαταστροφική πράξη» που ξεκινάει από τη γυναίκα και καταλήγει σε αυτήν. Ποιος ακούει πρώτη φορά τις απόψεις της πλειοψηφίας («αυτή φταίει γιατί προκαλεί με κάθε τρόπο, με το ντύσιμο, με το ύφος της, με τα λόγια της, με την ύπαρξή της εν τέλει»). «Αυτή η 'μάγισσα' που περνάει τα 'λάθος μηνύματα' και μετά προσπαθεί να μπλέξει τους αθώους 'ερωτύλους'»; Ποιος δεν γνωρίζει ότι το να είσαι γυναίκα, και μάλιστα, μετανάστρια θέτει αυτομάτως ποικίλους περιορισμούς μέσα σε μια καπιταλιστική κοινωνία;

Δεν το γνωρίζουν μόνο αυτοί που έχουν **υλικό όφελος απ' αυτή τους την «αγνοια»...**

Σε άλλων.

ΣΗΜ...
ΤΙΚΑ...
ΘΕΟ...
ΣΕ Χ...
ΔΥΤ...
Ανε...
πικά...
Θερ...
δονί...
τικά...
ρη, ν...
ΑΥΡ...
ταιγι...
υπό...
κτός...
μηλο...
νότι...
κρα...
ΤΡΙΗ...
κα, Β...
ρειν...
πόγε...
και Α...
δες. Ο

ΡΟΔΟΣ
13-17°

ΚΑΣΤΕΛΟΡΙΖΟ

αία στο Ιόνιο 7-8 και στα υπόλοιπα βαθμιαία Α-ΝΑ 4-6. Την Τετάρτη νότιοι 5-7, στα πελάγη τοπικά 8 Μποφόρ και βαθμιαία Δ-ΝΔ με εξασθένηση.

Ν. Υόρκη
Παρίσι
Πράγα
Ρώμη
Φρανκ/ρ

ΑΤ...
Σήμ...
ρη...
νότι...
φόρ...
πό...
πό...
σκο...
χέσ...
Βαθ...
Ηθ...
αμε...
ΘΕ...
Σήμ...
μέρ...
χέσ...
νά...
γευ...
4-6...
νπο...
θερ...
10°...
σημ...
ραδ...
χιόν...
νά...
Μη...

Είναι οι αόρατες γυναίκες. Οι γυναίκες ενός παράλληλου κόσμου που ζει στη «νύχτα», έξω από τις «νορμάλ» κοινωνικές σχέσεις και αντιθέσεις. Οι γυναίκες που βιώνουν όλη εκείνη τη βία (σωματική, ψυχική, διανοητική) που ξεβράζεται σε κάθε σπιθαμή της ελληνικής επικράτειας και χαρακτηρίζει το σημερινό καπιταλιστικό κόσμο· έναν κόσμο σε παρακμή. Έναν κόσμο όπου η σεξιστική και ρατσιστική βία των αρσενικών επί των γυναικείων σωμάτων αποκαλύπτεται σ'όλο της «το μεγαλείο» στο τελευταίο κλωμόμπαρο ή την παράγκα από νέον και λαμαρίνα έξω από ένα χωριό, στα απόμερα στενά και τα εξαθλιωμένα μικρά διαμερίσματα, στα σαλόνια του πιο κυριλέ ξενοδοχείου, τα high class ή luxury bar και τα μασαζάδικα. Εκεί που τα κορμιά χιλιάδων μεταναστριών μετατρέπονται σε «σεξουαλικά αντικείμενα» και γίνονται εμπορεύματα, τίποτα περισσότερο από ένα ανταλλάξιμο είδος προς πώληση και ενοίκιαση. Εκεί που οι γυναίκες μετανάστριες μπαίνουν στην «κρεατομηχανή» μέχρι να σπάσουν, μέχρι να χάσουν κάθε έλεγχο πάνω στην ύπαρξή τους, μέχρι να απωλέσουν την αυτοπεποίθησή και τη βούλησή τους. Αν αυτό δεν έχει γίνει ήδη στον δρόμο προς τη Δύση, τότε επιτυγχάνεται στις «σεξουαλικές φυλακές». Εκεί που πλέον ξέρουν πως βρίσκονται στην ολοκληρωτική κατοχή και ιδιοκτησία των φασιστών-δουλεμπόρων· για να τεμαχιστούν προκειμένου να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες του πελάτη. Ενός πελάτη που γίνεται όλο και πιο βίαιος και απαιτητικός, αφού ξέρει πως το σώμα που ελέγχει είναι καθολικά υποτιμημένο.

Πώς, όμως, φτάσαμε ως εδώ;

Κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης (1974-1981) η πορνεία πέρασε μια περίοδο σχεδόν ανυπαρξίας. Κι αυτό γιατί δεν υπήρχε εκείνη η κοινωνική και πολιτική συνθήκη που θα μπορούσε να ευνοήσει την άνθισή της. Τα κύματα των μηνυμάτων και των αλλαγών που έφεραν διεθνώς τα κινήματα των δεκαετιών '60-'70 στον καπιταλιστικό κόσμο έκαναν την εμφάνισή τους· κάπως καθυστερημένα βέβαια, λόγω χούντας· και στην Ελλάδα. Το γενικότερο κλίμα ριζοσπαστικοποίησης έδινε πάτημα στις γυναίκες για να μιλήσουν για την κακοποίηση, τους βιασμούς και την εκμετάλλευση της γυναικείας σεξουαλικότητας. Και κάπως έτσι, δίπλα στην άρνηση του παραδοσιακού προτύπου της γυναίκας νοικοκυράς, συζύγου και σεξουαλικού αντικείμενου, προστέθηκε το αίτημα για πλήρη έλεγχο του σωματός τους και διεκδικήθηκε το δικαίωμα στην αντισύλληψη, την έκτρωση και το ελεύθερο διαζύγιο. Με την έλευση, όμως, της σοσιαλδημοκρατίας το '81 τα ζητήματα αυτά **ενσωματώθηκαν στην επίσημη κρατική πολιτική** και η δυναμική των αγώνων, όπως ήταν επόμενο, περιορίστηκε. Αυτή η συνθήκη ήταν και η αρχή του τέλους για μια σειρά κατακτήσεων· μια σειρά μεταφεμινιστικών βεβαιότητων. Με άλλα λόγια, η καπιταλιστική αντεπίθεση υπήρξε αμείλικτη. Η βιαιότητα και η σημειολογία της ήταν τέτοιες που, δεν θα ήταν καθόλου υπερβολή να ισχυριστούμε πως θυμίζουν «άλλες εποχές», όπως εκείνες των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, ήδη από το '81 και βάσει διακρατικής συμφωνίας, μετανάστευσαν στην Ελλάδα γυναίκες από τις Φιλιππίνες, την Πολωνία, τον Άγιο Δομίνικο και την Ταϊλάνδη για να εργαστούν κυρίως ως υπηρετικό προσωπικό. Σ'αυτές τις γυναίκες ήταν που έγινε και η πρώτη προσέγγιση μέσω των γραφείων ευρέσεως εργασίας. Οι δουλέμποροι που συχνά ήταν υπάλληλοι των εν λόγω γραφείων –αν δεν ενεργούσαν για πάρτη τους– μεσολαβούσαν για λογαριασμό των διεθνικών δικτύων που τότε έκαναν την εμφάνισή τους, καθώς και των ιδιοκτητών μπαρ και νυχτερινών κέντρων και ακινήτων (ξενοδοχείων, σπιτιών και διαμερισμάτων). Όλο αυτό το συνάφι εξαπάτησε και βίασε προωθώντας στην πορνεία πολλές από αυτές τις μετανάστριες. Καθ'όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 –ιδιαίτερα μετά το '84–, αν και τα δίκτυα αυτά είχαν πολλές αδυναμίες και λόγους που εξηγγούσαν τον «αιφνίδιο» θάνατό τους (κυρίως λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού), άρχισαν να χτίζονται οι κατάλληλες υποδομές και να επιβάλεται η εντατικοποίηση των προσφερόμενων «υπηρεσιών»· **ο εξαναγκασμός και ο βιασμός**. Είναι αξιοσημείωτο ότι αυτό το πρώτο κύμα μεταναστριών δεν προωθήθηκε στον παραδοσιακό οίκο ανοχής και το πεζοδρόμιο (είτε από τα δίκτυα διε-

θνικής σωματεμπορίας είτε από τα δίκτυα τοπικής μαστροπείας), αλλά για να το «υποδεχτούν» διευρύνθηκαν θεαματικά και εκσυγχρονίστηκαν άλλου είδους «σεξουαλικές φυλακές» που επρόκειτο να κυριαρχήσουν την επόμενη δεκαετία. Πάνω απ' όλα, ωστόσο, αποδείχτηκε πως οι πελάτες που ήταν πρόθυμοι και διαθέσιμοι να κανιβαλίσουν σε βάρος των μεταναστριών ήταν πολλοί, πάρα πολλοί, τόσοι πολλοί μάλιστα που δεν χωρούσε καμιά αμφιβολία: αυτού του είδους η αγορά μπορούσε να είναι **όχι μόνο βιώσιμη αλλά και ιδιαίτερα κερδοφόρα**.

Έτσι, το πραγματικό «άλμα» έγινε μετά το '90. Και λέμε «άλμα» γιατί «η πορνεία» των δεκαετιών '80-'00 διαφέρει ουσιαστικά από την πορνεία των προηγούμενων δεκαετιών στην Ελλάδα ως προς τα εξής: την ύπαρξη των διεθνικών δικτύων και το μαζικό εμπόριο γυναικών. Συγκεκριμένα, την περίοδο 80-'90' το εμπόριο μεταναστριών έχει μια ισχυρή αλλά περιφερειακή παρουσία, μοιάζει περισσότερο με ιστορικό προπομό αυτού που πρόκειται να ακολουθήσει την περίοδο '90-'00, όταν ο εξαναγκασμός και ο βιασμός δεσπόζουν από κάθε άποψη και μάλιστα σε όλους τους τομείς της πορνείας, παραδοσιακού ή μη. Τα ασθενικά δίκτυα, κυρίως από την Ταϊλάνδη και την Πολωνία, θα τα διαδεχτούν τέσσερα άλλα (ρωσικό, ουκρανικό, αλβανικό, βαλκανικό), δύο εκ των οποίων (το ρωσικό και το ουκρανικό), κρινόμενα ακόμα και με βάση τα διεθνή στάνταρ, θα μπορούσαν να θεωρηθούν πανίσχυρα. Γυναίκες, λοιπόν, από τη Ρωσία, την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Γεωργία, το Καζακστάν, τη Λευκορωσία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Αλβανία (συνολικά από 21 χώρες), μετά και την κατάρρευση των κοινωνιών της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων, ξεκινούν να έρθουν στην Ελλάδα με την ελπίδα να κερδίσουν τις κλεμμένες ζωές τους. Αυτό όμως που τις περιέμενε εδώ ήταν η κόλαση και η αιχμαλωσία στα διάσπαρτα σεξουαλικά στρατόπεδα ανά την Ελλάδα.

«Μέσω Φρανκφούρτης μās έφεραν με τη φίλη μου Ελ... στην Ελλάδα, όπου μās οδήγησαν σε ένα ξενοδοχείο στην Καλλιθέα. Η συμφωνία ήταν ότι θα πηγαίναμε στην Κρήτη για να δουλέψουμε σερβιτόρες σε καφέ (εργασία ημέρας). Μόλις φτάσαμε ήρθαν δύο άτομα “σαν ντουλάπες”, Πόντιοι, που μās πρότειναν να πιούμε ένα ποτό και μετά “να μās δοκιμάσουν”. “Τι εννοείτε να μās δοκιμάσετε;” τους είπα “πώς σερβίρουμε;”»

“Καλά, δεν ξέρεις γιατί είσαι εδώ;” Απάντησαν, “ποια σερβιτόρα; Στην Αθήνα θα μείνετε και θα δουλέψετε πούτανες σε μπαρ»¹

Από το '93 και μετά η πορνεία αλλάζει μορφή οριστικά. Αλλάζουν τα μεγέθη, η δομή και οι συνθήκες της ντόπιας «βιομηχανίας του σεξ»². Μια από τις πιο γοργά αναπτυσσόμενες

«*Αν και είμαστε γυναίκες δεν είμαστε μουνί*»
Σύνθημα σε πανό διαδήλωσης της δεκαετίας του '70', στην Ιταλία.

«βιομηχανίες» στον κόσμο, το σύγχρονο δουλεμπόριο, οργανώνεται με τζίρο δισεκατομμυρίων. Το κυρίως σώμα της πορνείας συγκροτείται πλέον από τις χιλιάδες μετανάστριες και μάλιστα υπό όρους εγκλεισμού ή πιο σωστά μέσα σε συνθήκες σκλαβιάς με ό,τι αυτό συνεπάγεται³. Ήδη με την πείρα και την γνώση της διεθνικής σωματεμπορίας από το '81, αλλά και εξαιτίας της σημαντικής θέσης της Ελλάδας στο χάρτη θα στηθούν αμέσως δίκτυα επικοινωνίας με τα τοπικά δίκτυα διακίνησης και προώθησης γυναικών στις χώρες προέλευσης. Οι σωματέμποροι φέρνανε πολλές γυναίκες· τόσες πολλές που από το '96 και μετά, αφού η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο και ένα είδος κορεσμού έκανε την εμφάνισή του στις μεγάλες πόλεις, οι δουλέμποροι σαν καλοί επιχειρηματίες επέκτειναν τις επιχειρήσεις τους και άνοιξαν μια καινούρια αγορά που βρήκε αμέσως ανταπόκριση στην ελληνική περιφέρεια στη μικρή, μεσαία πόλη και το χωριό.

Κι όλα αυτά τα πέτυχαν από μόνοι τους;

Κάθε άλλο. Στο πλάι των σωματεμπόρων υπήρχε και το ελληνικό κράτος και η ελληνική νομοθεσία που **ανέλαβαν το ρόλο του «γενικού οργανωτή»**. Μόλις το 1999 ψηφίστηκε ο νόμος 2734/99 που αντιμετωπίζει την πορνεία ως βιοποριστική δραστηριότητα και ισχύει μέχρι και σήμερα. Βέβαια, εκ πρώτης όψεως αυτός ο νόμος είναι εκτός τόπου και χρόνου αφού θα μπορούσε ν'αφορά την πορνεία σε μια άλλη κοινωνία ή την πορνεία του '50, του '60, ίσως και του '70, αλλά πάντως όχι την πορνεία της βίας και του εξαναγκασμού⁴ στην Ελλάδα της δεκαετίας του '90. Από αυτόν το νόμο απουσιάζουν όλες εκείνες οι μορφές της σύγχρονης βαρβαρότητας της πορνείας που είναι πλέον κυρίαρχες. Και αυτό δεν είναι τυχαίο γιατί **το ελληνικό κράτος έχει συμφέροντα από το «οργανωμένο έγκλημα» γι'αυτό και το προωθεί** βοηθώντας τους σωματέμπορους να εκμεταλλεύονται και να βιάζουν τις γυναίκες στις «σεξουαλικές φυλακές» ανενόχλητοι.

Ποιοί είναι όμως όντως οι λόγοι για τη βία, την ένταση και την ταχύτητα των εξελίξεων της δεκαετίας του '90; Ποιοί είναι στην ουσία οι πρωταγωνιστές αυτής της ιστορίας; Είναι οι διεθνικοί σωματέμποροι, οι τοπικοί μαστροποί και τα δίκτυα που έχουν αναπτύξει; Είναι οι γυναίκες μετανάστριες που δέχτηκαν τέτοια βαρβαρότητα που ομοιά της δεν υπάρχει; Είναι οι μπάτσοι που βίασαν, πούλησαν νταβατζιλίκι, προστάτεψαν νταβάδες και βοήθησαν με το αζημίωτο σωματέμπορους; Είναι η σεξουαλική οικονομία του νεοέλληνα που έχει αλλάξει δραματικά με τους επί πληρωμή βιασμούς στις σεξουαλικές φυλακές; **Είναι μια ολόκληρη κοινωνία που δεν διστάζει να αποδέχεται ή να ανέχεται την αντρική βία και την ιδιοκτησία επί των γυναικείων σωμάτων σαν το κατεξοχήν αφροδισιακό**; Είναι το «κακόμοιρο» το κράτος που κάθε φορά που ξεσκεπάζει υποθέσεις μας πουλάει φούμαρα για «εξαρθρώσεις και «φαινόμενα διαφθοράς»; Πάντως αυτό που στα σίγουρα συμβαίνει είναι ότι τα τελευταία 30 χρόνια η ελληνική κοινωνία, οι αξίες της, οι πρακτικές της, οι σχέσεις των φύλων κατρακυλάνε στον φασισμό με καύσιμο τη ρατσιστική και σεξιστική πανούκλα των ντόπιων. Καθώς όλοι γνωρίζουν για την ύπαρξη και το καθεστώς κάτω από το οποίο βρισκονται οι μετανάστριες αλλά κανείς δεν μιλάει, δημιουργείται ένα ευρύ πεδίο συνηγορίας με τις δικές του αρχές και τους δικούς του κώδικες· με τη δική του γλώσσα. Πλάι στον Αλβανό και την υποτίμησή του βρίσκεται και η Ρωσίδα που υπάρχει είτε για να πλένει σκάλες είτε για να τη γαμάμε.

Σημειώσεις:

¹ Οι νταβατζήδες δίνουν τις απαραίτητες «διευκρινήσεις», *Ελευθεροτυπία*, 19/04/2010.

Τα αποσπάσματα από το βιβλίο του Γρηγόρη Λάζου «*Η εκδιόδομη*», Καστανιώτης, 2002, είναι αρκετά κατατοπιστικά: «Συγκρίνοντας τα μεγέθη μέσα σε μια δεκαετία (1990-2000), η πορνεία αυξήθηκε 4,2 φορές ως προς τα εκδιδομένα άτομα, 3 φορές ως προς τις πορνικές μισθώσεις και 8 φορές ως προς τα οικονομικά έσοδα που προέκυψαν», «Συνολικά 1,5 εκατομμύρια αρσενικοί έγιναν πελάτες στα σεξουαλικά κάτεργα. 1 στους 4 άνδρες έκανε χρήση πορνικών υπηρεσιών. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως αυτοί οι άνδρες είναι Έλληνες ανεξαρτήτως κοινωνικής και ταξικής θέσης, αλλά και σε μικρότερα νούμερα μετανάστες».

³ «*Μας πούλησαν σε μια Κατερίνα, που είχε βίλα στον Αγ. Στέφανο, όπου στεγα-*

*ζόταν η «οικογενειακή τους επιχείρηση»... όταν αντέδρασα έστειλαν κάποιους στο σπίτι της μητέρας μου στη Λετονία, έσπασαν την πόρτα και της είπαν «βάλε μυαλό στην κόρη σου γιατί την επόμενη φορά θα σας χαλάσουμε το πρόσωπο με βιτριόλι», «Μ' έστελναν ακόμη και σ' ένα μαγαζί με είδη κουζίνας-νεροχύτες, όπου ο ιδιοκτήτης ήθελε να διακόψει την πώληση με πελάτες του, να με έχει κλεισμένη στην τουαλέτα και να επιστρέφει μετά πέντε λέπτων συνουσίας σ' αυτούς», η Κ.Σ από τη Λετονία μιλάει για τις «εμπειρίες» της. *Ελευθεροτυπία*, ό.π.*

⁴ «*Το 1980 μια γυναίκα από την Ελλάδα ήταν ρεαλιστικό να αναμένει ότι θα παρέμενε στην πορνεία για 25 χρόνια. Το 2000, η κοπέλα που θα διακινηθεί από την Ουκρανία ή την Αλβανία θα κρατηθεί στην πορνεία περίπου 25 μήνες. Η σύγχρονη πορνεία μένει πάντα νέα γιατί η γυναίκα που την υπηρετεί γεννάει 25 χρόνια σε 25 μήνες», Λάζος, ό.π.*

Συνεταιρικές δουλειές...

Όλες οι υποθέσεις του «οργανωμένου εγκλήματος» που ξεσκεπάζονται κατά καιρούς από το κράτος δεν αποσκοπούν στην «πάταξη» και την υποδειγματική «τιμωρία», αλλά στον «έλεγχο»! **Στον κερδοφόρο έλεγχο!** Αυτή είναι η σχέση του κράτους και του οργανωμένου εγκλήματος σήμερα· ποιος, δηλαδή, θα πάρει τι από την όλη υπόθεση.

Τον Ιούλη του 2009 έγινε γνωστό ότι ένα δίκτυο μέσα στην αστυνομία, ακόμα και με ανώτατους αξιωματικούς και άλλους «ευπόληπτους επαγγελματίες» προσέφερε επί πληρωμή υπηρεσίες σε ένα από τα μεγαλύτερα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων από την Ανατολική Ευρώπη. Ως εγκέφαλος παρουσιαζόταν ο Γ. Νικολουλέας, ιδιοκτήτης στριπτιζάδικων και παράνομων οίκων ανοχής, ενώ ως «υπαρχηγός» ο πρώην ταξίαρχος Α. Μητσώνης, ο οποίος αποτάχθηκε πριν από μερικά χρόνια για εμπλοκή του σε κύκλωμα μαστροπείας, καθώς και ο επιχειρηματίας Γ. Βούλγαρης, ο «αρχηγός» δεν φανόταν πουθενά και δήλωνε... άνεργος στην Εφορία παίρνοντας και επιστροφή, ενώ τα κέντρα διασκέδασης ανήκαν σε διάφορες εταιρείες και ως διαχειριστές φαινόταν οι δύο «υπαρχηγοί».

Κάποιοι εξεπλάγησαν, κάποιοι άλλοι όχι...

μια νύχτα μαύρη
στης Βαβυλώνας τα χαλάσματα

εκεί που πρέπει πανηγύρια
και γιορτή

είναι τα βλήματα οργισμένα
και τα χέρια πυρωμένα
στη τιμωμένη πολιτεία

εκεί που όλα θα έχουν συμβεί...

Είναι «παράξενος» αυτός ο μήνας

«Ήταν η πρώτη φορά που έμπαινα σ' ένα τέτοιο πανηγύρι - βέβαια είχα ζήσει σ' έναν Εμφύλιο Πόλεμο και πάρα πολύ έντονα, αλλά δεν είχαμε φτάσει ποτέ στους μαζικούς αγώνες. [...] Ήταν μια άλλη, πρωτόγνωρη εμπειρία, η οποία από ένα σημείο και ύστερα αισθάνεσαι να μεθάς, έτσι; Αισθάνεσαι να μεθάς, και είσαι ικανός για όλα»¹

1^η Δεκέμβρη του 1960: μια συγκέντρωση των οικοδόμων στο κέντρο της Αθήνας ξεκινάει ως πορεία προς το Υπουργείο Εργασίας. Οι μπάτσοι τους κόβουν, οι οικοδόμοι ξυλώνουν τα πεζοδρόμια και τους τα φέρνουν στο κεφάλι. Εδώ θα πρέπει να γίνει απαραίτητα μια πάυση για να πούμε κάποια παραπάνω πράγματα, αλλιώς τίποτα δεν θα γίνεται κατανοητό. Καταρχάς, μιλάμε για την Ελλάδα του 1960. Ένα σκληρό μετεμφυλιακό κράτος κυβερνά, μόλις 10 χρόνια από τη λήξη του Εμφυλίου, το ΚΚΕ είναι παράνομο και οι διώξεις των κομμουνιστών βρίσκονται στο ζενίθ τους. Αλλά πού βρέθηκαν οι οικοδόμοι να συμπεριφέρονται έτσι μες στο κέντρο της Αθήνας; Πώς είναι δυνατό κάτι τέτοιο; Η αποκρυπτογράφηση της κατάστασης αυτής βρίσκεται στην εξέταση της φιγούρας του μεταπολεμικού οικοδόμου· της ταξικής του φύσης και θέσης, της πολιτικής και κοινωνικής του τοποθέτησης, καθώς και της σημασίας της οικοδομής στην παραγωγή της Ελλάδας εκείνη την εποχή. Εν ολίγοις, αν θέλουμε να καταλάβουμε κάτι από τις σκέψεις και τις δράσεις αυτών των ανθρώπων θα πρέπει να δούμε τη τεχνική και την πολιτική σύνθεση της τάξης τους. Ως τεχνική σύνθεση της τάξης εννοούμε όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που τους ορίζουν με υλικούς όρους (πόσοι είναι, από πού έρχονται, πώς βρέθηκαν σε αυτή τη δουλειά, τι προβλήματα συναντάνε, τι ανάγκες έχουν, τι γνώσεις έχουν), ενώ ως πολιτική σύνθεση το σύνολο των ιδεών και ιδεολογιών, την κουλτούρα, τις μνήμες των ταξικών αγώνων και τις παραδόσεις που ακολουθούν.

1. Χτίζοντας την Αθήνα

Μια λέξη που ακουγόταν έντονα στην Ελλάδα του 1950 ήταν οπωσδήποτε η λέξη «ανοικοδόμηση». Η χώρα είχε βγει από τον Δεύτερο Παγκόσμιο και τον Εμφύλιο με σημαντικό κομμάτι της υλικοτεχνικής της υποδομής κατεστραμμένο (μεγάλο μέρος του οποίου ήταν κατοικίες) και κατά συνέπεια έπρεπε να αντιμετωπίσει αυτό που τότε έγινε γνωστό ως «στεγαστικό πρόβλημα». Θεωρητικά, το κράτος θα όφειλε να ρίξει χρήμα για την οικοδόμηση νέων κατοικιών ή κάποιου είδους εργατικής εστίας. Κάτι τέτοιο, όμως, θα είχε έναν αέρα κοινωνικού κράτους ή/και παραχωρήσεων προς την εργατική τάξη. Και αν το ελληνικό κράτος ξηγιόταν έτσι, δεν θα ήταν ο εαυτός του. Γι' αυτό έκανε κάτι άλλο· **αφού πρώτα ποντάρισε στα παραδοσιακά αισθήματα των κατοίκων του «για ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι» και σε όλη τη μικροαστική ιδιοκτησιακή ιδεολογία, προχώρησε σε δύο κινήσεις: στην αντιπαροχή και τα αυθαίρετα.**

Το σύστημα της αντιπαροχής λειτουργούσε ως εξής: ο χωρίς κάποιο ιδιαίτερο κεφάλαιο, ιδιοκτήτης όμως ενός οικοπέδου σε καλή θέση, παραχωρούσε το οικόπεδό του σε κάποιον μεγαλοεργολάβο ή μηχανικό για να το χτίσει. Όταν το κτίριο τελείωνε, ο εργολάβος παραχωρούσε κάποιο/α διαμέρισμα/τα στον πρώην ιδιοκτήτη του οικοπέδου. Από την άλλη, οι στεγαστικές ανάγκες όλων αυτών των «από κάτω» (όλων των προλεταρίων της Αθήνας, δηλαδή, αλλά και των εσωτερικών μεταναστών που συσσωρεύονταν στην πρωτεύουσα ελπίζοντας εκεί να επιβιώσουν) που θα μπορούσαν να μείνουν και «ικανοποιημένοι» ακόμα και με κάτι όχι-και-τόσο- υψηλών προδιαγραφών, καλύφθηκαν με το κράτος να κάνει «τα στραβά μάτια»

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η Έλλάς είναι δημοκρατική

ΑΙΤΗΣΗ: ΠΑΝΟΣ Β. ΚΟΥΚΑΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

Γ. ΑΝΔΡΟΥΣΑΚΗΣ Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ, 5Α, ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 18, ΤΗΛ. 424.321

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' (ΚΑΤΟΧΗ) 1-44 ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 1966 ΑΡ. ΦΥΛΑΚ. 1945 ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 1,20

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1960

Τό κέντρο των Αθηνών μετεβλήθη χθές εις πεδίο μάχης

ΑΙΜΑΤΗΡΑ ΔΙΩΡΟΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΑΠΕΡΓΩΝ-ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

120 τραυματίαι, 173 συλληφθέντες

ΦΟΒΕΡΑΙ ΕΥΘΥΝΑΙ

«ΑΝΑΠΑΥΕΤΑΙ» Η ΑΠΕΜΑΚΡΥΝΗ

Δεν ήταν μόνο οι εβδομήντα χωροφύλακες που τραυματίστηκαν σοβαρά στα επεισόδια αυτά, αλλά και πολλοί άλλοι, που μετά τα γεγονότα υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους. Η ταπείνωση του χωροφύλακα, που για χρόνια ήταν απόλυτος κύριος της ζωής και της αξιοπρέπειας εκατομμυρίων ανθρώπων, είχε ένα απελευθερωτικό αποτέλεσμα για το σύνολο των καταπιεσμένων μαζών.

Τώρα ο εργάτης δεν ήταν ο κακομοίρης που ζητούσε λύτρωση στα δεσμά της μετανάστευσης. Ήταν ο γίγαντας που «πρωί με τη δροσιά και μέσα στο λιοπύρι έχτιζε για να φτάσει τον ήλιο». Ο ανατολίτικος θρήνος του Καζαντζίδη έδωσε τη θέση του στο αισιόδοξο μαρς του Θεοδωράκη. Όσο για τον οικοδόμο, ξέφυγε από τα τάρταρα της κοινωνικής περιφρόνησης και έγινε ο πρωταγωνιστής της πολιτικής σκηνής, όπου κυριάρχησε για επτά ολόκληρα χρόνια.

Από τότε οι φοιτητές και άλλοι εργαζόμενοι, όταν στις συγκρούσεις τους με την αστυνομία βρίσκονταν σε δυσκολίες, φώναζαν το σύνθημα «έρχονται οι οικοδόμοι».

Στέργιος Κατσαρός, «Εγώ ο προβοκάντορας, ο τρομοκράτης. Η γοητεία της Βίας», Μαύρη λίστα, 2000.

στην αυθαίρετη δόμηση. Έτσι, μια ολόκληρη ζώνη από περιοχές που κύκλωναν το κέντρο της Αθήνας, από τα Λιόσια και το Καματερό μέχρι και την Ηλιούπολη ή την Αργυρούπολη, χτίστηκε (συχνά και από τους ίδιους τους μετέπειτα κατοίκους της) αστραπιαία και νύχτα με σπίτια-τρώγλες, χωρίς ούτε καν τα απαραίτητα για να «καλύψουν» τις ανάγκες του νέου αθηναϊκού προλεταριάτου. Η επι πληρωμή ανοχή του κράτους, μέσω του λαδώματος των μπάτσων βέβαια, ήταν μέσα στην ημερήσια διάταξη, όπως και η «οφειλή» προς τον κάθε τοπικό πάτρωνα και πολιτικό για το αλληθώρισμά του.

Έτσι, μέσω αντιπαροχής και αυθαιρέτων χτίστηκε ξανά η Αθήνα. Διπλό το όφελος, αφού από τη μία λύθηκε το επείγον ζήτημα της στέγασης και της μεταπολεμικής ανοικοδόμησης χωρίς το κράτος να ακουμπήσει δεκάρα και από την άλλη χρησιμοποιήθηκαν οι αξίες του μικροαστισμού για να διασπαστεί η εργατική που είχε μόλις βγει από εμφύλιο και να κατευναστούν τα ριζοσπαστικά της αισθήματα. Αλλα μια χρυσή συνταγή του ελληνικού κράτους. Επιπλέον, μέσα από αυτή τη διαδικασία αξιοποίησης φαινομενικά μη αξιοποιήσιμων οικοπέδων, πίστωσης, αντιπαροχής, κινητοποίησης μικρών οικογενειακών κονδυλίων, η **οικοδομή έγινε μια πραγματική μαζική συνθήκη**, το σπίτι ένα πραγματικά μαζικό προϊόν, η ελληνική οικονομία μαζική. Και σιγά σιγά

γύρω από την οικοδομή αναπτύχθηκαν μεγάλες και μικρές βιομηχανίες εξόρυξης και παρασκευής βιομηχανικών υλικών, τσιμέντου, αδρανών, χάλυβα, μετατρέποντας την οικοδομή σε κινητήρα της ανάπτυξης της μεταπολεμικής οικονομίας και τον οικοδόμο (ως προς τους αριθμούς, αλλά και το κοινό υπόβαθρο κουλτούρας και συνθηκών ζωής), σε κάτι αντίστοιχο με τον εργάτη μάζα των βιομηχανιών της υπόλοιπης Ευρώπης.

Να ένα δείγμα του τι ενοούμε ξεπουλημένο κρατικό συνδικάτο με τα λόγια του Λυκιαρδόπουλου, του πρόεδρου της ξεπουλημένης ομοσπονδίας των οικοδόμων, ο οποίος αναφέρεται στην απεργία των εργατών στην αγορά του Ρέντη τον Απρίλη του 1964:

«Το πρωί της απεργίας ο Λυκιαρδόπουλος πήγε στο εργοτάξιο της ανεγειρόμενης αγοράς του Ρέντη, προκειμένου να εμποδίσει την παρέμβαση της απεργιακής επιτροπής. Όπως είπε αργότερα, σε ένορκη κατάθεσή του στο αστυνομικό τμήμα του Ρέντη, ζήτησε από συγκεντρωμένους στο χώρο εργάτες να του υποδείξουν τα άτομα που τους είχαν εμποδίσει να εισέλθουν στο εργοτάξιο. «Αμέσως τότε εγώ είδα να πλησιάει προς το μέρος μας ο αστυφύλαξ IB38 τον οποίον παρακάλεσα να συλλάβη τους υποδειχθέντας για να προλάβουμε νέας εκ μέρους αυτών απειλάς» λέει ο πρόεδρος της ομοσπονδίας. «Ούτοι ετράπησαν εις φυγήν για να εξαφανισθούν. Ένεκα τούτου προέτρεξα κι εγώ με το αυτοκίνητόν μου προς βοήθειαν του αστυφύλακου διο και επιτύχαμε να συλλάβουμε αμέσως τα άτομα ταύτα και να τα προσαγάγωμεν εις το τμήμα με το αυτοκίνητόν μου. (...) Αφού προσηγάγαμεν εις το τμήμα τους τρεις ανωτέρω, επέστρεψα πάλι εις την αγοράν δια να τονώσω και πάλιν το ηθικόν των εργαζομένων. (...) Έπειτα από λίγο είδα έναν αστυφύλακα εν πολιτική περιβολή να ελέγχει την ταυτότητα δύο ακόμη τρομοκρατών. Ο αστυφύλαξ βλέποντάς με με παρεκάλεσε να βάλω και αυτούς εις το αυτοκίνητόν μου και να τους μεταφέρωμε στο τμήμα, γεγονός όπερ και εγένετο». (ό.π., σ. 294)

2. Η κοινωνική φιγούρα «οικοδόμος»

Η φιγούρα που γέμισε τις οικοδομές της Αθήνας ήταν αναμφίβλα ο «εσωτερικός μετανάστης». Προερχόμενες από τα διαλυμένα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο χωριά και έχοντας την εμπειρία του Εμφυλίου, μεγάλες μάζες νέων, αρσενικών κατά κύριο λόγο, μακριά από τους περιορισμούς των μικρών κοινωνιών και χωρίς την οικογενειακή επιτήρηση, άρχισαν να εισρέουν στην Αθήνα, ελπίζοντας σε καλύτερες συνθήκες επιβίωσης. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος, σε συνδυασμό με τον Εμφύλιο, οδήγησε σε κάτι που θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ως ένα δεύτερο κύμα «περιφράξεων» στην Ελλάδα· μια δεύτερη πηγή του ελληνικού προλεταριάτου, καθώς μεγάλες μάζες αγροτών, εγκαταλείποντας βίαια τα χωριά τους ωθούνταν προλεταριοποιημένοι προς τις πόλεις για να αποτελέσουν τα φτηνά εργατικά χέρια για μια ανερχόμενη καπιταλιστική οικονομία που τα είχε ανάγκη. Και λέμε δεύτερο κύμα γιατί την ίδια ακριβώς δουλειά είχαν κάνει πιο πριν και οι πληθυσμοί που κατέφθασαν από τη Μικρά Ασία στις αρχές της δεκαετίας του 1920 (κάποιοι από τους οποίους «τοποθετήθηκαν» στις επαρχίες της Μακεδονίας με στόχο την εθνική ομογενοποίηση, ενώ άλλοι χρησιμοποιήθηκαν κατευθείαν ως καύσιμο στις μηχανές του νέου τότε ελληνικού καπιταλισμού). Και λέμε «περιφράξης», σε αντιστοιχία με τη βίαιη προλεταριοποίηση της αγγλικής αγροτιάς στις απαρχές του καπιταλισμού.

Ο εσωτερικός μετανάστης του '50, καταγόμενος από αγροτικές κοινωνίες, αναγκάστηκε να κάνει οποιαδήποτε δουλειά. Γι' αυτό, οι οικοδομικές γνώσεις και εμπειρίες που είχε αποκτήσει (χτίζοντας ή επισκευάζοντας ο ίδιος τα σπίτια είτε τα δικά του είτε των συγχωριανών του) τον ώθησαν να γίνει (θεωρητικά ειδικευμένος αλλά τυπικά) ανειδίκευτος εργάτης των οικοδομών. Η αύξηση της ζήτησης στον τομέα των κατοικιών και άρα και των εργατικών χεριών που θα τα έχτιζαν, κατά μία έννοια τον μετέτρεψαν, όπως είδαμε και παραπάνω, σε εργάτη μάζα (παρόλ' αυτά ο οικοδόμος ήταν μάστορας και άρα κάτοχος της γνώσης της δουλειάς του και της δύναμης που του δίνει αυτή η γνώση εις βάρος του αφεντικού του). Παράλληλα, η αναγκαιότητα να λυθεί το «στεγαστικό» οδήγησε στη σκόπιμη **«χαλαρότητα» του μετεμφυλιακού κράτους** από τη μία (όσον αφορά το «ποιόν» των εργαζομένων στην οικοδομή, μετατρέποντας την οικοδομή σε ένα από τα ελάχιστα επαγγέλματα στην Ελλάδα, στα οποία θα μπορούσε να δουλέψει κάποιος χωρίς «πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων», δηλαδή όποιος είχε καταγραφεί ως κομμουνιστής). Από την άλλη, η παρανομία του ΚΚΕ και άρα και η δυσκολία του να ασκεί έλεγχο σε συνδυασμό με το κρατικά ξεπουλημένο συνδικάτο των οικοδόμων βοήθησε στην ανάπτυξη ιδεολογιών και πρακτικών που τοποθετούνταν στα αριστερά του κόμματος και συχνά εκτός γραμμής.

3. Από τα αιτήματα... στα ξυλωμένα πεζοδρόμια

Τα αιτήματα για κοινωνικές παροχές στον χώρο της οικοδομής είχαν μεγαλύτερη βαρύτητα απ' ότι σε άλλες δουλειές. Η οικοδομή από τη φύση της ήταν έντονα εποχική, με μεγάλες παύσεις ανεργίας, είτε λόγω των καιρικών συνθηκών είτε από τη διαρκή περιπλάνηση προς αναζήτηση δουλειάς μετά την ολοκλήρωση ενός έργου. Το μόνο που μπορούσε να μετατρέψει την οικοδομή σε ένα μόνιμο επάγγελμα ήταν οι διάφορες

παροχές του κοινωνικού κράτους που θα γλίτωναν τους εργάτες από την απόλυτη ανέχεια κατά τις περιόδους ανεργίας. Παροχές που θα λειτουργούσαν σαν «συγκολλητικό». Γι' αυτό και τα αιτήματα που αφορούσαν το κοινωνικό κράτος διέτρεχαν οριζόντια όλα τα κομμάτια των οικοδόμων (νέους, παλιούς, αυτοαπασχολούμενους, μισθωτούς ανεξαρτήτως ειδικότητας). **Διέτρεχαν οριζόντια και ενοποιούσαν μια διασπασμένη τάξη ενάντια**

στο κράτος. Όταν, λοιπόν, το 1960 άρχισε να συζητιέται το ασφαλιστικό νομοσχέδιο που προέβλεπε την αύξηση των απαραίτητων ενσήμων για τη σύνταξη σε 4.000 από 2.500 (συν τις διάφορες μειώσεις στα επιδόματα και τις συντάξεις), το υποκείμενο που βρέθηκε απέναντι σε αυτό το νόμο ήταν οι εσωτερικοί μετανάστες, οι αποκομμένοι από την επιτήρηση της οικογένειας, αλλά και από τα δίκτυα προστασίας της. Η κοινωνική ομάδα με την «υψηλή περιεκτικότητα» σε αριστερές και ακροαριστερές ιδεολογίες που είχε πρόσφατες τις εμπειρίες του Εμφυλίου (και τις κτηνωδίες της αντίπαλης μεριάς) και δούλευε μαζικά αλλά υποτιμημένα σε έναν από τους κεντρικότερους κλάδους της ελληνικής παραγωγής.

Και κάπως έτσι φτάνουμε στην 1^η Δεκέμβρη του 1960, όταν και είχε καλεστεί από το ξεπουλημένο σωματείο οικοδόμων μια συγκέντρωση έξω από το Εργατικό Κέντρο Αθήνας. Ο κόσμος ήταν πολύς· πάνω απο 15.000 εργάτες. Μια επιτροπή του σωματείου ξεκίνησε να παραδώσει το ψήφισμα με τα αιτήματα στο Υπουργείο και τότε ακούστηκε το σύνθημα «όλοι στο Υπουργείο» (μια κίνηση αυθόρμητη με την έννοια της αυτόνομης οργάνωσης του προλεταριάτου, έξω από το κράτος και τον κρατικό συνδικαλισμό, κι όχι του απρογραμμάτιστου και του «χύμα»). Η αστυνομία προσπάθησε να ανακόψει την πορεία, αλλά μάταια. Οι πλάκες των πεζοδρομίων ξυλώθηκαν, οι μπάτσοι έφαγαν πέτρες και ξύλα, ενώ χρησιμοποιήθηκαν τουμπρισμένα αμάξια για να στηθούν οδοφράγματα. Η αστυνομία κάλεσε ενισχύσεις, για την ακρίβεια όλες τις δυνάμεις της ασφάλειας. Όλο το μηχανοκίνητο σώμα και οι πυροσβεστικές δυνάμεις προσπαθούσαν να καταστείλουν τη διαδήλωση των απεργών. Μάταια, όμως, για άλλη μία φορά. Ο λόγος στους πρωταγωνιστές: «*Μετά το πρώτο ξάφνιασμα, έμεινα μετέωρος [...] είδα μια σύγκρουση που έγινε ακριβώς μπροστά μου και είδα ότι σηκωνόντουσαν χέρια και χτυπάγανε. Ε, αυτό το διάστημα, το να είσαι μουδιασμένος απέναντι στο χωροφύλακα μέχρι το σημείο να πάρεις απόφαση να σηκώσεις κι εσύ το χέρι, περνάει ένα διάστημα. Βοήθαγε και η ίδια η αστυνομία, γιατί, μπορεί να μην είχανε τη φυσική κατάσταση, την εκπαίδευση των ΜΑΤ, αλλά είχανε μια αγριότητα που ήταν απ' τον Εμφύλιο Πόλεμο. Γιατί τώρα μπορεί κάποιον να τον χτυπήσουνε βάρβαρα, αλλά εκεί ήτανε χτυπήματα*

καίρια, ήτανε απ' τον Εμφύλιο. [...] Ε, το πρώτο που μου 'ρθε είναι ότι πρέπει, τελικά, όχι ν' αντισταθείς. Το πρώτο είναι να προφυλαχτείς. [...] Η αστυνομία έχοντας το θάρρος του Εμφυλίου Πολέμου, προσπάθησε να διαλύσει αυτόν τον κόσμο. Τεχνικά ήταν αδύνατο να διαλυθεί, γιατί ήταν ογκώδης η διαδήλωση. [...] Δεν δημιουργήθηκε πανικός, ούτως ώστε να φύγει όλος ο κόσμος. Αν κάποιος έπεφτε σε μια κατάσταση πανικού ή να υποχωρήσει, ε, τεχνικά ήταν αδύνατο να υποχωρήσει, η μάζα ήτανε συμπαγής. Ε, οπότε άρχισε τελικά, μετά το πρώτο ξάφνιασμα, άρχισε τελικά μια προσπάθεια αντίστασης. Το δεύτερο είναι ότι δεν έφυγε κανένας από τη θέση του, δεν υποχώρησε από τη θέση του, δημιούργησε μια διάθεση επιθετική πια. Ε, αυτό έληξε σαν πανηγύρι μετά. Λέγοντας πανηγύρι, είναι αυτό το ξέσπασμα. Το από καιρό, από χρόνια καταπίεσης, προσβολών απέναντι στον μπάτσο. Κι εκείνη τη στιγμή ένιωθες τελικά ότι μπορείς να τ' αναπληρώσεις»². Η «τάξη» τελικά αποκαταστάθηκε μόνο μετά την εφόρμηση ένοπλων αστυνομικών που πυροβολούσαν το πλήθος στο ψαχνό και την (για πρώτη φορά στην Ελλάδα) χρήση δακρυγόνων. Και για τους λάτρεις των αριθμών, ακολουθεί ο απολογισμός των συγκρούσεων: 120 τραυματισμένοι, 65 απεργοί και 55 μπάτσοι, 173 προσαγωγές εκ των οποίων οι 22 έγιναν συλλήψεις, καθώς και διάφοροι ξυλοδαρμοί φωτογράφων που κατέγραφαν τη βαρβαρότητα της αστυνομίας.

Για την επόμενη μέρα καλέστηκε νέα διαδήλωση ενάντια στην κρατική καταστολή. Κι ενώ η κυβέρνηση μίλαγε για «*τους ίδιους ανθρώπους που αιματοκύλησαν την Αθήνα πριν από ακριβώς 16 χρόνια*» (βλ., Δεκεμβριανά), ένας νέος κύκλος αγώνων ξεκίνησε στην Ελλάδα. Ένας κύκλος ανεξέλεγκτων και μαζικών αγώνων, προερχόμενων από τη βάση που είχε την «αίσθηση του δρόμου» και της κινηματικής εμπειρίας στον πυρήνα του. Ένας κύκλος αγώνων που θα έφερνε τα αφεντικά στα όρια της παραφροσύνης για τα επόμενα 7 χρόνια, μιας και αδυνατούσαν να τον εμποδίσουν.

(το παραπάνω κείμενο έχει βασιστεί στο βιβλίο της Δήμητρας Λαμπροπούλου, «*Οικοδόμοι, οι άνθρωποι που έχτισαν την Αθήνα, 1950-1967*», Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2009).

Σημειώσεις:
¹ Απόσπασμα από συνέντευξη παλιού οικοδόμου, όπως αναφέρεται στο βιβλίο της Δήμητρας Λαμπροπούλου, «*Οικοδόμοι, οι άνθρωποι που έχτισαν την Αθήνα, 1950-1967*», Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2009
² Ο.π., σ. 349.

Κρίση... ετών 30

Το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό όποτε πάει κάποιος να μιλήσει για την κρίση είναι τα διάφορα ακατανόητα άρθρα από τα πορτοκαλί φύλλα των εφημερίδων. Τα άρθρα αυτά είναι πράγματι ακατανόητα (αναφέρονται στα σχέδια και τις ανησυχίες των αφεντικών για το πώς και το προς τα πού θα κινηθούν) γιατί ακριβώς αυτός είναι ο σκοπός τους. Ακόμα όμως κι αν κάποιος «τα καταφέρει» και βγάλει τελικά άκρα με τους δείκτες, τους οικονομικούς όρους και τα σενάρια, αυτό από μόνο του δεν σημαίνει και πολλά. Η κατανόηση θα παραμένει ελλιπής. Γιατί τα εργαλεία για τη μετάφραση από τη γλώσσα των αφεντικών θα τα βρει κάποιος μέσα στην καθημερινή συνθήκη εκμετάλλευσης και τη συμμετοχή στα κινήματα εναντίον της· όχι σε κάποιο οικονομικό πανεπιστήμιο. **Η ανάγνωση που μπορεί να έχει μια χρησιμότητα είναι η πολιτική και όχι μια δήθεν «επιστημονική», μιας και οι κρίσεις είναι ένα δομικό στοιχείο του καπιταλισμού. Δεν πηγάζουν από την «κακοδιαχείριση», και σίγουρα δεν οφείλονται στην «απληστία και την κερδοσκοπία», αφού το κέρδος είναι η καρδιά και η ουσία του συστήματος κι όχι μια ατυχής στιγμή ή κάποιο ελάττωμα του καπιταλισμού.** Οι κρίσεις δεν είναι κάποιο «ατυχές συμβάν» όπως η μπόρα ή ο σεισμός. Οι κρίσεις στον καπιταλισμό προκαλούνται από τους ανθρώπους και τις σχέσεις τους. Γι' αυτό και πηγάζουν κατευθείαν από τη θεμελιώδη και δομική αντίφασή του· τη σύγκρουση κεφαλαίου-εργασίας.

Όσο, λοιπόν, και να προσπαθούν οι επενδυτές, το κέρδος δεν βγαίνει από την «επιχειρηματικότητα» ή την «ανάληψη κινδύνου» ή την «ευκαιρία». Η κοινωνία μας είναι μια ταξική κοινωνία και το κέρδος το παράγει η εργασία των εργατών, η οποία εργασία είναι κρυμμένη μέσα στα προϊόντα που παράγει το σύνολο της ανθρώπινης εργασίας. Όταν τα προϊόντα αυτά πωληθούν, ένα μέρος του ποσού πάει για την πληρωμή των μισθών, των πρώτων υλών, των μηχανημάτων, των υποδομών, αλλά ένα επιπλέον μέρος (που έχει παραχθεί από την υπερεργασία των εργατών) μένει ως κέρδος για το αφεντικό. Κάτι που είναι σημαντικό με την εξής έννοια: αν το προϊόν μείνει απούλητο, τότε το κέρδος δεν θα πάρει ποτέ τη μορφή χρήματος και τα προϊόντα τα ίδια θα είναι άχρηστα για το αφεντικό. Κι αν οι αγορές είναι παγωμένες, πολλοί θα επιλέξουν να βάλουν τα χρήματά τους μέσα στον άυλο κόσμο του χρήματος, του χρηματιστηρίου, του δανεισμού. Του κόσμου της οφθαλμαπάτης όπου τάχα το χρήμα παράγει χρήμα. Όμως, το χρήμα δεν παράγει χρήμα κι αν δεν υπάρχουν κέρδη στον πραγματικό κόσμο τότε και αυτά δεν θα μεταφερθούν στον «ψεύτικο του χρηματιστηρίου». Η σημερινή κρίση είναι μια τέτοια κρίση. Μια κρίση αδυναμίας πώλησης των προϊόντων (κρίση υπερσυσώρευσης), μια

κρίση που πηγάζει από τις πραγματικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και όχι μια άγνωστη και καλυμμένη διαδικασία μεταξύ των επενδυτών. Γιατί ο καπιταλισμός δεν παράγει απλώς «χρήσιμα πράγματα»· παράγει εμπορεύματα. Εμπορεύματα που πουλιούνται και αγοράζονται με χρήμα, που εμπειρεύουν την υπεραξία, η οποία και πρέπει να πραγματοποιηθεί.

Από τις αρχές του αιώνα και μετά ο καπιταλισμός ακολούθησε τον δρόμο της παραγωγής προϊόντων μαζικής κατανάλωσης. Προϊόντων που έπρεπε να καταναλωθούν από τους ίδιους τους προλετάρους από το μισθό τους. Και για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά, μπροστά στον κίνδυνο ενός δεύτερου γύρου εξεγέρσεων και επαναστάσεων, σαν αυτές που έγιναν μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο, επιλέχθηκε μια οδός που περιλάμβανε μεν κάποιες παραχωρήσεις προς τους προλετάρους, υποσχόταν δε σταθερότητα για την ανάπτυξη του συστήματος. Αυτή η μέθοδος έμεινε γνωστή σαν Κεϋνσιανισμός, με το κράτος να παρεμβαίνει στην οικονομία, ρυθμίζοντάς την. Μέσω μιας τριπλής συνεννόησης / συμμαχίας μεταξύ των αφεντικών, του κράτους και των εργατικών συνδικάτων (αυτών που ήταν διατεθειμένα να συνδιαλαγούν με τους «από πάνω» και να μεσολαβήσουν τους αγώνες), **το κράτος μετατράπηκε σε κράτος σχέδιο, σε έναν συλλογικό καπιταλιστή.** Τα «χρυσά χρόνια», όμως, της κερδοφορίας για τα αφεντικά, της μαζικής κατανάλωσης, της πειθαρχημένης εργασίας και της ομαλότητας δεν θα κράταγαν για πάντα. Συγκεκριμένα, από τα μέσα της δεκαετίας του '60 και μετά, μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του '70, μια σειρά κινήματων σε όλους τους τομείς και με μεγάλη δύναμη εμφανίστηκαν παγκοσμίως, τα οποία και έσπασαν το συμβόλαιο ομαλότητας που υπήρχε μέχρι τότε. Για να το πούμε αλλιώς, **είναι το προλεταριάτο που έσπασε την κεϋνσιανή ομαλότητα, γι' αυτό και δεν πρόκειται να γυρίσουμε ξανά σε αυτήν την εποχή.**

Η αναδίπλωση των κινήματων που ακολούθησε, έδωσε τον απαραίτητο χώρο για την αντεπίθεση των αφεντικών. Η αντεπίθεση αυτή είναι γνωστή με το κωδικό όνομα «νεοφιλελευθερισμός». Μια αντεπίθεση που περιλάμβανε εν συντομία τα εξής: την αφαίρεση των κεϋνσιανών εμποδίων από τη διεθνή μετακίνηση του κεφαλαίου, έτσι ώστε να μπορέσει το κεφάλαιο να μεταφέρει τα παραγωγικά του κομμάτια εκεί όπου η εργασία ήταν φτηνή και υποτιμημένη· τη χρήση και προώθηση της τεχνολογίας ως απάντηση στον ταξικό ανταγωνισμό, κάτι που έκανε την ανάγκη της μαζικής κατανάλωσης ακόμη μεγαλύτερη· τον δεκαπλασιασμό της ανεργίας που θα υποχρέωνε τους ανυπότακτους εργάτες της Δύσης να δεχτούν δουλειές και εργασιακές συνθήκες που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν αδιανόητες· τη μείωση των μισθών με όλους τους τρόπους (με τις άμεσες περικοπές αλλά και με την καταστροφή του έμμεσου μισθού, των παροχών του «κοινωνικού κρά-

τους)· και βέβαια με την ιδεολογική αντεπίθεση που περιελάμβανε την αφομοίωση όσων ιδεών μπορούσαν να χωρέσουν στα πλαίσια του καπιταλισμού και την καταστολή για ό,τι δεν χώραγε. Έτσι, στα μέσα της δεκαετίας του '70 ο καπιταλισμός βρέθηκε σε μια συνθήκη κατά την οποία η παραγωγικότητα της εργασίας είχε αυξηθεί κάθετα, καθώς παράγονταν όλο και περισσότερα προϊόντα όλο και φτηνότερα (άρα όλο και περισσότερα προϊόντα έπρεπε να πωληθούν, για να πραγματοποιηθεί η υπεραξία τους, σε όλο και περισσότερο ανέργους, υποπληρωμένους, υποτιμημένους προλετάρους). Αυτός είναι ο λόγος που **ο καπιταλισμός βρίσκεται σε κρίση εδώ και πάνω από 30 χρόνια**. Η κρίση αυτή είναι μία και εννιαία, και οι διάφορες μορφές που παίρνει κατά καιρούς, είτε πρόκειται για την «κρίση των ασιατικών οικονομιών» είτε για την «κρίση χρέους του Τρίτου Κόσμου» είτε για την «κρίση στις αγορές νέων τεχνολογιών» είτε για την «κρίση στα ενυπόθηκα δάνεια» είτε για την «κρίση στην αγορά τροφίμων» κλπ, δεν είναι παρά στιγμές και βήματα της ίδιας διαδικασίας.

Υπό κανονικές συνθήκες, αυτή η οικονομία της κρίσης υπερσυσσώρευσης θα είχε καταρρεύσει από καιρό. Ωστόσο, **κέρδισε μια παράταση ζωής μέσα από το δανεισμό**. Δάνεια όλων των ειδών, καταναλωτικά, διακοποδάνεια, στεγαστικά, έδωσαν τις απαραίτητες ενέσεις κατανάλωσης στο σύστημα, διασώζοντάς το κάθε φορά από την καταστροφή. Ο δανεισμός όμως είναι κατανάλωση από το μέλλον και για να διατηρηθεί το ίδιο επίπεδο κατανάλωσης θα πρέπει να υπάρχει όλο και μεγαλύτερος δανεισμός. Μέσα σε αυτή τη συνθήκη, η οικονομία δεν ήταν κατάλληλη για επενδύσεις και γι' αυτό τα διάφορα αφεντικά την είδαν επενδυτές και έβαλαν τα λεφτά τους στα χρηματιστήρια και τις πλασματικές αγορές, πιστεύοντας πως μέσω της ανταλλαγής χαρτιών και της άυλης κυκλοφορίας του χρήματος θα την γλιτώσουν, οδηγώντας τη μία αγορά μετά την άλλη σε κατάρρευση μετά την διάλυση κάθε οικονομικής «φούσκας» που δημιουργούσαν. Κι όλα αυτά γιατί ο φιλελευθερισμός κατάφερε να μαντρώσει ξανά την προλεταριακή αρνητικότητα, δεν κατάφερε όμως να στήσει έναν νέο κόσμο σταθερότητας, πάνω στον οποίο τα κέρδη θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, δεν κατάφερε να βγάλει από το λαιμό του καπιταλισμού τη θηλιά που του έβαλαν οι προλετάριοι.

... και μετά ήρθε ο «σωτήρας»

Μπροστά στον κίνδυνο κατάρρευσης των τραπεζών, το κράτος τους ήρθε να τις σώσει. Θα σταθούμε εδώ λίγο παραπάνω γιατί η τράπεζα δεν είναι απλώς και μόνο ένας δανειστής. Στην πραγματικότητα, κάθε επιχειρηματικό δάνειο που δίνει μια τράπεζα δημιουργεί και μια σχέση εξάρτησης και συμμαχίας μεταξύ της τράπεζας και της επιχείρησης, οπότε η τράπεζα νοιάζεται για την κερδοφορία των επιχειρήσεων που έχει κάτω από τη σφαίρα

επιρροής της. Επειδή, βέβαια, οι τράπεζες έχουν πάρα πολλές επιχειρήσεις κάτω από την επιρροή τους, ρυθμίζοντας τη ρευστότητα της καθε επιχείρησης, μπορούν να παρουν αποφάσεις για την κατεύθυνση της οικονομίας. Γίνονται δηλαδή *η μορφή της γενικής λογιστικής και της γενικής κατανομής των μέσων παραγωγής* και με τη δύναμη και την επιρροή που αποκτούν, γρήγορα ενώνονται με το κράτος. Κράτος και τράπεζες, λοιπόν, λειτουργούν σαν ένα καθολικό ίδρυμα, καθώς τα πάντα περνάνε από τα χέρια τους και την έγκρισή τους. **Μετατρέπονται δηλαδή σε έναν ενιαίο και αδιαχώριστο οργανισμό που εκτός των άλλων, έχει στη διάθεσή του (για τις δύσκολες ώρε) γκλόμπς και δακρυγόνα, όπως και (για τις ακόμα πιο δύσκολες ώρες...) όπλα, τανκς, πολεμικά αεροπλάνα για χρήση εντός κι εκτός των συνόρων**. Γι' αυτό και διεθνώς, όταν οι τραπεζες τα βρήκαν σκούρα στην κρίση κάλεσαν τα έθνη-κράτη τους να τις σώσουν.

Μετά την «κρίση των ενυπόθηκων δανείων» στην Αμερική, οι αγορές τραβήχτηκαν από τις διάφορες επενδύσεις υψηλού ρίσκου χωρίς ασφάλεια. Μέχρι τότε στήριζαν με χαρά τέτοιες επενδύσεις, μιας και προσμετρούσαν τα δανεικά τους κατευθείαν ως κέρδη, κάτι που σημαίνει ότι όσο πιο αναξιόπιστος ήταν ο δανειστής, τόσο πιο μεγάλο ήταν το επιτόκιο και κατ' επέκταση τόσο πιο μεγάλο το κέρδος για την τράπεζα. Ένας αντίστοιχος «αναξιόπιστος δανειστής» ήταν και το ελληνικό κράτος κι αυτό ακριβώς είναι το περίφημο **δημόσιο χρέος· τα λεφτά που οφείλει το ελληνικό κράτος στις ελληνικές τράπεζες**. Αν τώρα αναρωτιέται κανείς «μα, θα μπορούσε το κράτος να αφήσει τις τράπεζές του να φαλιρίσουν;», εμείς νομίζουμε πως η απάντηση είναι προφανής. Δεν θα μπορούσε, γιατί καταρχήν το κράτος ανήκει στις τράπεζές του και κατά δεύτερον οι ελληνικές τράπεζες είναι ο εκφραστής του ελληνικού ιμπεριαλισμού στα Βαλκάνια. Και όσα μετά από πολύχρονες προσπάθειες «πέτυχε» το ελληνικό κεφάλαιο στις γειτονικές χώρες, δεν μπορεί να τα κάνει δώρο στους ανταγωνιστές. Δεν τίθεται, λοιπόν, ζήτημα «επαναδιαπραγματεύσης χρέους» και όσο για τις συμμαχίες και τα δάνεια του ελληνικού κράτους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα και το ΔΝΤ, πρέπει να γίνει κατανοητό πως δεν επιβάλλουν κανένα μέτρο που δεν προσπαθούσε με μανία να επιβάλει το ίδιο το ελληνικό κράτος στους εργάτες του. Έτσι, αυτό που η αριστερά ονομάζει «ξένη κατοχή» δεν είναι παρά μια προσεχτική συμμαχία και στο τέλος της ιστορίας αυτής δεν βρίσκονται σε καμία περίπτωση οι δημόσιες παροχές τύπου κεϋνσιανισμού, όπως πιθανώς κάποιοι ονειρεύονται. Γιατί πολύ απλά, για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει πρώτα να υπάρξουν ταξικοί αγώνες που θα βάλουν το πιστόλι στην πλάτη των αφεντικών, όπως έγινε και παλιά. **Και αυτοί οι αγώνες ακόμη δεν υπάρχουν**. Και όσο δεν υπάρχουν, οι μόνες κρατικές παροχές θα έχουν ως αποδέκτες τις τράπεζες και τη βιομηχανία όπλων.

το παραπάνω κείμενο έχει βασιστεί στην μπροσούρα "the panic is on" για την κρίση που εκδώσαμε και συνοδεύει αυτό το τεύχος

«Τελικά ποιος ευθύνεται για αυτή την “κρίση”; Κάποια -λίγα πάντως έτσι;- “άπληστα” αφεντικά; Η “πλουτοκρατία”; (!) τα golden boys; Οι Αμερικάνοι; Οι Γερμανοί; Η κυβέρνηση; Η προηγούμενη κυβέρνηση; Η τειπελιά μας;
 Η ερμηνεία της κρίσης σαν δομική και επαναλαμβανόμενη στιγμή της καπιταλιστικής συνθήκης δε θα μπορούσε παρά να είναι ταξική. Ταξική; Μα πως θα ήταν δυνατόν κάτι τέτοιο; Η εγχώρια εργατική τάξη έχει εξορίσει τις ταξικές αναφορές και ερμηνείες εδώ και δύομισι, τουλάχιστον, δεκαετίες. Συλλογική, ταξική ερμηνεία της κρίσης- ταξική αλληλεγγύη- Εργατική αυτονομία. Ακούγονται μπανάλ κάτι τέτοια ε; Μπορεί. Αλλά όσο περνάει ο καιρός θα γίνονται όλο και πιο επίκαιρα. Όπως και η διόλου μπανάλ εναλλακτική τους -η βαρβαρότητα...»
 Από την αφίσα που κυκλοφόρησε σε συνεργασία με την αυτόνομη πολιτική ομάδα Metro Tools στις αρχές του Μάη.

«Η απαγόρευση της μετανάστευσης δεν είναι μια απαγόρευση σαν αυτή του αλκοόλ ή των ναρκωτικών, γιατί σε ετούτη την περίπτωση εκείνο που απαγορεύεται είναι η εργατική δύναμη, αυτό το Εμπόρευμα των εμπορευμάτων. Αυτοί που “απαγορεύονται” είναι εργάτες. Κι η απαγόρευση του είναι μια βίαιη ένταξη τους στο καθεστώς του παράνομου. (...)Πρόκειται για συγκλονιστικό γεγονός το οποίο μάλιστα δεν είναι καθόλου τυχαίο, είναι η σημερινή κρατική πολιτική για την μετανάστευση σε εφαρμογή».
 Από την αφίσα που καλούσε στην εκδήλωση-παρουσίαση της μπροσουράς «Σχεδόν άορατοι», που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 17 Απρίλη του 2010.

«Από το γκέτο στο φιλέτο».
 Λένε ότι το πρόβλημα της Ομόνοιας είναι το «έγκλημα». Έτσι, όσο πιο γενικά κι αόριστα γίνεται. Για να μην ξεφύγει κανείς «εγκληματίας» από τον κατάλογο (μετανάστες εργάτες, εξαρτημένοι, πόρνες...). Το λέει το κράτος και οι μπάτσοι του, τα Μ.Μ.Ε και οι κτηματομεσίτες, οι οργανωμένοι φασίστες και οι «νευριασμένοι» ιδιοκτήτες, οι new age ακροδεξιοί των Επιτροπών Κατοίκων. Όλοι αυτοί που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο είναι οι κερδισμένοι του παιχνιδιού».
 Από την προκήρυξη σχετικά με την ανάπλαση του ιστορικού κέντρου της Αθήνας που κυκλοφόρησε από τη συνέλευση Αυτοnome antifa και μοιράστηκε στους δρόμους της Αθήνας σε 10.000 κομμάτια.

«Βύρωνας, Σφαίρες, Δακρυγόνα, Ξύλο, Συλλήψεις
 Ο Ν.Τογιά πέφτει νεκρός από 9 σφαίρες μπάτσων στις 16/2 στον Βύρωνα. Τον πέρασαν για ληστή και τον δολοφόνησαν. Ο αρχηγός της αστυνομίας μίλησε για μεγάλη επιτυχία. Ενώ ο υπουργός τους μάς έκανε ξεκάθαρο πως ο πόλεμος κατά του εγκλήματος θα έχει και παράπλευρες απώλειες και αν μας αρέσει. Γι' αυτό και δεν μίλησε για “λάθος”, αλλά αντ' αυτού, προτίμησε να μιλήσει για “πόλεμο”. Αν είμαστε μια πόλη υπό πολιορκία “λογικό”, μας λένε, δεν είναι να πεθαίνουν και άμαχοι; Στρατιωτικοποίηση της καθημερινότητας ονομάζεται αυτό. Ένστολοι και μη, αλλά πάντα ένοπλοι, θα έχουν το δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν, όπου θέλουν και κανείς δεν θα τους ζητάει το λόγο».
 Από την αφίσα που κυκλοφόρησε τον Απρίλη του 2010.

Τις μπροσουρές «Η μεθοδολογία σκάνδαλο» (6/07), «Ελαστική εργασία και η περίπτωση των ιδιωτικών ΟΑΕΔ στην Ελλάδα» (11/07), «Ιδεολογία, σώμα, νέα ευγονική» (06/09), και «Σχεδόν άορατοι, η παρανομοποίηση της εργασίας ως κρατική στρατηγική για την μετανάστευση»

(μια έκδοση των πολιτικών ομάδων No woman's land, Μηδέν άπειρο και Σαχ 10/09), καθώς και προηγούμενα έντυπα, προκηρύξεις και αφίσες θα τα βρείτε στη σελίδα www.saxsxizo.wordpress.com. Για επικοινωνία: saxgk@yahoo.gr.